

**Adnotationes || Et Meditationes || In Evangelia Qvae || In
Sacrosancto Mis-||sae Sacrificio || Toto Anno || Legvntvr;||**

Nadal, Gerónimo

Antuerpiæ, M. D. XCV.

Orat Christus in horto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78158)

bonum. Mortuus ad Infernum descendam, illinc animas patrum educam, tertia verò die resurgam gloriosissime, & tibi primum omnium apparebo, & te omni replebo iucunditate. Hec etiam si placidissime dicebat IESVS, dicebat tamen dolenter, & dulcissimis lachrymis inter dicendum miscebat. Tandem illum accepit finem eius oratio ad Matrem, ut iuberet eam animo esse forti & generoso; facturum se ut etiam si amarissime, tamen summa cum constantia & magnanimitate esset illas penas latura. Quum primum os suum diuinum aperuit IESVS, intellexit diuina Virgo rem totam, quam iam alias cognouerat, intellexerat etiam ex verbis Simeonis; & tamen amarissime quidem, decentissime tamen plorans, respondit; Non possum, fili mi Deus, ex denuntiatione mortis tue non summa moerore & dolore confici; vulneratum est cor meum, transfixa est anima mea gladio tue passionis & mortis: simul video hunc dolorem actum iri, ut augebuntur tue passionis: verum solatur animi mei cruciatum, quod ita sciam Patrem tuum velle, ita te, ita Spiritum sanctum. Laudo te Deus meus Trinitas, in admirabili & summo hoc tuo opere, qui hanc solam rationem redimendi mortales iudicasti esse conuenientissimam. Scio, fili, breuem fore passionem tuam,

breuem mortem; expecto breui resurrectionem & triumphum tuum, sed per passionem tamen tuam & mortem; omnia de manu Patris tui gratiarum & donorum plena accipio lubens: tra- do etiam ego te, quod in me est, morti pro vita mortali, ut Pater, ut tu te; & herco verbo bonitatis tue, quo auxilium mihi in meis tribulationibus spondidisti. Tua igitur passio & mors, quae mearum penarum erit causa, erit eadem patientiae & longanimitatis: sis benedictus, fili, a Patre tuo, sis a te, sis a Spiritu sancto; ego tamen interim ero desolata, omni maiore confecta.

F. Tandem hymno dicto domo egressus, venit ad portam auream, qua erat iter in montem Oliuarum, ut veniret ad hortum Gethsemani; sequebantur dolore & timore pleni Apostoli. Possumus hic pie meditari quid interea agebat Virgo Mater: earum rerum quas gerebat filius non erat ignarus; contemplabatur enim omnia, ad Christi affectus animo ferebatur, eum absens imitabatur, aliqua exponebat sanctis mulieribus: mæste quidem erant omnes & anxie, sed Deum magnificabant, Christi mansuetudinem pradicabant, suspensio animo tantarum rerum exitum expectabant.

ORAT CHRISTVS IN HORTO.

MATTH. XXVI. MARC. XIII. LUC. XXII. IOAN. XVIII.

In lxxx. imaginem adnotatiuncula.

lxxx.

107.

- A. Torrens Cedron.
- B. Hortus Gethsemani.
- C. Rupes concava, qui est primus locus ubi octo discipuli substiterunt.
- D. Secundus locus superius ad dexteram, ubi tres reliqui.

- E. Specus ad iactum lapidis à tribus discipulis distans, ubi orauit IESVS.
- F. Apparet illi Angelus à caelo confortans eum.
- G. Locus quo semel & iterum venit IESVS ad tres discipulos.
- H. Indas cum cohorte properat ad hortum.

MATTH.

MATTH. XXVI. MAR. XIII. LUC. XXII. IOAN. XVII.

Tunc venit IESVS cū illis in villam que dicitur Gethsemani. Et venit in pradium cui nomen Gethsemani:

in montem Olivarum: sequuti sunt autem illum & discipuli.

trans^a torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quē introiit ipse, & discipuli eius.

Et cūm peruenisset ad locum, dixit illis;

Et dixit discipulis suis; Sedete hic, donec vadam^c illuc & orem.

Et ait discipulis suis; Sedete hic, donec orem.

Orate, ne intretis in tentationem.

Et assumpto Petro & duobus filiis Zebedaei, cepit contristari & matus esse.

Et assumit Petrum, & Iacobum & Ioan- nem secum:

Tunc ait illis; Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate mecum.

Et cepit paucere & tederet. Et ait illis; Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate.

Et ipse annus est ab eis quantum iactus est lapidis;

Et progressus paululum, proci- dit in faciem suam orans,

Et cūm processisset paululum, proci- dit super terram, & ora- bat, ut, si fieri posset, transiret ab eo hora:

& dicens; Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste.

Et dixit; Abba^c Pater.

Omnia tibi possibilia sunt; transfer calicem hunc a me.

Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.

Sed non quod ego volo, sed quod tu.

Et venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes:

Et venit, & inuenit eos dor- mientes.

& dicit Petro;

Et ait Petro; Simon, dormis?

Sic, non potuisti una hora vigilare mecum?

non potuisti una hora vigilare?

MATTH. XXVI. MAR. XIII. LUC. XXII. IOAN. XVII.

Vigilate, & orate, ut
non intretis in tenta-
tionem. Spiritus quidē
promptus est, caro autē
infirmā. Iterum secun-
dō abiit, & orauit
dicens;

Pater mi, si non potest
hic calix transire nisi
bibam illum, fiat vo-
luntas tua.

Et venit iterum,
& inuenit eos
dormientes:
erant enim oculi eorū
grauati.

Et relictis illis iterum
abiit, & orauit tertio,
eundem sermonem
dicens.

Tunc venit ad discipu-
los suos,

& dicit illis;
Dormite iam, & re-
quiescite;

ecce appropinquauit
hora, & filius hominis
traderetur in
manus peccatorum.
Surgite, eamus:
Ecce^h appropinquauit
qui me tradet.

Vigilate, & orate, ut
non intretis in tenta-
tionem. Spiritus quidē
promptus est, caro verō
infirmā. Et iterum
abiens orauit, eundem
sermonem dicens.

Et reuersus denus
inuenit eos
dormientes;
erāt enim oculi eorum
grauati,
& ignorabant quid
responderent ei.

Et² venit tertio,

& ait illis;
Dormite iam, & re-
quiescite.

Sufficit;
venit
hora, ecce filius homi-
nis traderetur in
manus peccatorum:
surgite, eamus:
ecce qui me tradet
prope est.

& postis genibus
orabat, dicens, Pater,
si vis, transfer calicem
istum à me.
Verum amen non mea
voluntas, sed tua fiat.
Apparuit autem illi
Angelus de calo con-
fortans eum. Et factus
in agonia, prolixius
orabat: & factus est
sudor eius sicut guttae
sanguinis decurrentis
in terram.

Et cum surrexisset ab
oratione,
& venisset ad discipu-
los suos, inuenit eos
dormientes pra tristitia:
& ait illis;
Quid dormitis?
Surgite, orate, ne intre-
tis in temptationem.

AD NO.

ADNOTATIO.

A. Torrens Cedron ad Orientem Hierosolyma, qui est Hebraice קדרון Kidron, id est obscuritas, vel tristitia: trans torrentem statim mons Oliuarum se erigit. Vnde concipiat aquas torrens, dictum est superius.

B. Hortus Gethsemani, id est hortus vallis erat hortus, iuxta eum locum ubi monstratur sepulchrum Virginis Matris Dei Mariae ad Orientem passibus 1. in clivo montis ad dexteram. Inter sepulchrum & Gethsemani est via publica, qua equitibus est ascensus in montem. In hoc prelio notandi sunt secessus quatuor.

C. Vnus in inferiori parte, sub rupe concaua quae monte prehenditur, ubi Christus reliquit octo Apostolos.

D. Secundus paulo superius ad manum dexteram, unde a tribus discipulis auulsus secessit IESVS ut oraret.

E. Tertius est locus ubi orauit IESVS ad iudicium lapidis, paulo inferius in latere sinistro montis, ubi est specus rotundus est huius spelunca introitus ab occidente. Quartus tandem locus est ab hoc tertio sparium progrediens ad meridiem, ubi captus est Christus.

C. Apice sub rupe octo discipulos, id est reliquos praeter Petrum & duos filios Zebedae, metum & uirum confectos, sedentes quidem, sed somno oppressos hinc inde deijci atque obdormire. Hos ubi subsistere voluit Christus tanquam infirmiores, indicit autem & his ut orarent.

D. Duxit secum ad secundum locum Petrum, Iacobum, & Ioannem: quo postquam secessit, cum tristis esset & superiorum actionum cœnæ legibus, institutionis sacrosancti Sacramenti, & sacrificij incruenti meditatione, quae mortem suam complectebatur, tum ex propinquitate mortis, & sacrificij cruenti, tamen quasi illa tristitia nihil fuisset, quae erat magna, incipit ex interiore contristari, maestus esse, pauere, & tedere, & hac apud tres discipulos, praese ferre, & eis dicere pauam: Sustinete hic, & vigilate mecum, & orate.

E. Venit deinde solus ad proximam specum, prore prore humi in faciem orans, acrimoniam crudelissima passionis & mortis representationem concipit animo, ex qua necessario verissimus & perfectissimus homo, excellentissimus corporis sensibus tum exteriis tum interiis preclitus patiebatur vehementissime: dolebat,

maerebat, vehementer aegrescebat, commotis vniuersis sensibus; & quo viuacius passio & mors ante oculos humanitatis ponebatur, eo acerbius anima simul, & sensus omnes cruciabantur. Sed quam fuit afflictissimus IESVS Dei omnipotentis oratio? Patrem orabat, si tamen ea esset eius voluntas, ut calicem passionis & mortis ne biberet, & mortem euaderet. Ita sensus appetebat voluntas, ita anima prout erat sensui coniuncta Deo per orationem exponebat: simul perfecte animi obedientiam offerebat Christus, ea mentis tranquillitate qua maior esse non poterat. Accepit autem eius metus, anxietas, & paupor magnas accessiones, venit enim ad tres discipulos semel & iterum, leuandi doloris causa, admonens ut vigilarent, ut orarent, ne se desererent in tanta afflictione constitutum. Deinde Pater Deus eius angustias augeri videns, mittit Angelum qui illum confortet: is fuit Michael, Synagoga antea, nunc Ecclesia Christiana Princeps. Non fecit Angeli confirmatio ut Christi afflictio abigeretur, vel se remitteret; atque adeo postea venit in agoniam, quasi videas Christum cum morte consurgentem, & in ipso vitae & mortis consilio laborantem. Ex hoc consilio, & doloris vehementia cum oraret prolixius, factum est ut copioso sanguinis sudore dissuiceret vniuersum Christi IESVS corpus, & sudoris sanguinei gutta ad terram usque descenderet, terrae Dei sanguine maderet. Nihil citra mortem potuit validius veram Christi humanitatem demonstrare: haec enim cum verissime fierent, ex verissima Christi humanitate prodire necesse est. Verum extrema haec afflictio atque agonia non faciebat ut animum remitteret aliqua ex parte Christus, sed summa constantia, fortitudine, magnanimitate, quae in vires corporis redundabant, ad passionem & mortem sese offerebat. Itaque post agoniam, post sanguinis sudorem, venit tertium ad tres discipulos, aliaratione exprobrans illis somnum peritiam. Dormite, inquit, iam, & requiescite, sufficit: quasi diceret, iam etiam si velitis dormire, id non poteritis; sed dormistis haecenus supergite, nunc ad sunt qui vos excitabunt atque exagitabunt; ecce hora mea appropinquabit, ecce prope est proditor Iudas, ecce cum illo armata multitudo surgite, eamus. Surgunt non hi tres solum, sed alij vocantur octo, omnes Christum sequuntur: procedit verò IESVS obviam Iudae

Theoph.
in 26. c.
Matth.

Et armatis. Est autem rationi consentaneum, cum tertio oraret Christus, Angelum esse missum à Deo, quia de re cum solus Lucas tradat, & tres orationes non explicet, quod dicit, ad tertiam potius orationem pertinere videtur; nam agonia, orandi prolixitas, sudor in ultima oratione res ipsa postulat ut euenerint, ante que dicitur confortatus ab Angelo. Adde quod subditur, cum surrexisset ab oratione, quasi ad eam non rediturus. Præterea inuenit tres Apostolos dormientes iam, non tam somno grauatos ut prius, quam tristitia, post duas interrogationes. Etiam quod subiungitur, hanc sententiam confirmat: nam post primam orationem non dixit: surgite, post secundam, nihil, surgite igitur post tertiam dixit. Nec est verisimile hoc, orate, retulisse Lucam ad primam orationem: nam contigisset in prima oratione confortatio, agonia, prolixitas & sudor, quod nemo dixit.

F. Archangelus Michael ad IESV Min specu orantem & afflictum à celo descendit, missus à Patre Deo ut IESV M confirmaret atque corroboraret. O Angeli excellentem dignitatem, qui homini Deo suppetias venerit! O hominis Dei admirandam infirmitatem, que serui sui ope egeret! Quis assequi vel cogitatione possit quid Angelus Christo dixerit, quibus verbis illum solatus sit ac confirmauerit, quid Christus responderit, quo pacto suum dolorem & afflictionem exposuerit? Tandem aliquid quidem effecit Angelus, sed ita ut eo discedere Christus acerbius angeretur.

G. Locus, quo semel venit Christus ad tres Apostolos, illos excitauit & castigauit verbis, quod una hora cum ipso non potuissent vigilare: nominatim vero Petrum increpauit. Eodem iterum cum venisset, excitat quidem dormientes, quæ fuit tacita & vehemens increpatio: hærent

ad eius conspectum, sed eos non increpat sed dimittit, quasi idem vellet ipsos intelligere atque prius dixerat: tertium vero ad eos rediens ironia usus est, quod prius exposuimus.

H. Iudas interim proditor accepta cohorte, & à Principibus & Phariseis ministris, Hierosolyma egressus ducebat ad Gethsemani armatorum manum, cum laternis & facibus, antecedens ipse plenus furis & Demone. Vide diabolos impellentes non solum Iudam, sed turbam, & Principes Sacerdotum, Magistratus templi, & Seniores qui multitudinem se adiunxerant. Conuenerat undecim ad Christum discipuli, eos ipse præcedit, & obuiam progreditur Iudæ proditori, & turba armatorum: sequuntur discipuli. Sunt autem in superioribus actionibus personarum affectiones consideranda: Christus mærens, desolatus, tristis, opis angelicæ atque humanæ indigus, pauidus, & adio affectus, in agonia factus, & in extrema vitæ linea cum morte congressus, sudorem sanguinem sudans, sanguine copiose diffusus ad terram usque, & tamen cum summa patientia, longanimitate, fortitudine, constantia, magnanimitate, eo se propensius ad mortem offerens, quod acerbior ea, & indignior erat futura: Apostoli octo illi profundo somno sepulti, toto tempore quo Christus orauit, tres excitati nihilo secius identidem obdormiunt: omnes merore imbre, anxietate confecti vix sunt apud se. Quid virgo mater? Hac omnia ut præsentia contemplaretur, secundum filium animo patiebatur, mærebat, dolebat maxime: verum constanter atque heroice, ad filij imitationem. Alie mulieres rerum quæ gerebantur ignare, abstinere tamen IESV, tristitia matris, mortis recordatione à Christo prædictæ omnia timebant, in somno erant animi merore atque anxietate.

AD CHRISTI PASSIONEM MEDITANDAM PRÆLVDIVM.

ET quoniam hic pati incipit Christus, & sanguinem pro nostra mortalium omnium redemptione effundere, non erit abs re aliqua compendio annotare, quæ & his meditationibus possint aliquam vilitatem afferre, & ad reliqua Christi mysteria accommodari. Quis igitur patitur quis crucifigitur quis moritur? Filius Dei Patris omnipotentis, Deus ipse omnipotens, impassibilis, immortalis, Patri con-

substantialis, hic est qui patitur in humanitate, crucifigitur, moritur. Pariturne diuinitas, vel Deus in se crucifigitur, moritur? Nihil horum: neque diuinitas, neque Deus in se, sed Verbum Dei, propter unionem personalem qua unitum est huic humanitati, recipit in se has passionum enunciationes: ut enim verè factus est homo Dei filius, & hac unio fecit ut verè esset homo in unitate diuini suppositi.

ajia efficit ut verè qua homo pateretur, erudi-
geretur, moreretur, nihil in sua diuinitate,
nihil in verbo patiens, sed in humanitate &
carne assumpta. Cum igitur patiebatur ille homo IESVS,
erat in cali & terra; Angelorū & hominum
creator & Dominus ut nunc est? Erat ut est
nunc planissimè; erat splendor gloriæ, & figura
substantiæ Patris, portabat omnia verbo
virtutis suæ, lux erat infinita, potētia immen-
sa, in ipso erant, in ipso mouebantur & viue-
bant quæ vivebant & mouebantur omnia, erat
Angelorum & beatitudo & gloria, cælum &
terram ipse implebat, ipse gubernabat. Quid
secundum humanitatem? Vera erat Christi
IESV humanitas ex anima rationali & cor-
pore, utroque perfectissimo composita, om-
nium quorumquæ fuerūt, sunt, vel erunt excel-
lentissima. Hæc erat Verbo Dei vnita hypo-
statica vnione, in persona filij Dei, non sua.
Itaque subsistebat in verbo illa humanitas,
vnde homo iste verissimè erat Deus, filius
Dei, Verbum Patris æterni. Quænam erat in
Christo excellentissima gratia, & est? Ea quæ
appellamus vnionis, quæ Verbum Dei factum
est homo, atque sustentat in vnitate personæ
sue diuinæ illam Christi humanitatem. Quid
in anima eius est contemplandum? Gloria
Paradisij summa, gratia item summa. Erat igitur
Christus in gloria, & Paradisij cœlestis de-
licij quando patiebatur: verum Dei miracu-
lo fiebat, ut ea gloria nec in corpus redundaret,
nec in animam, quæ illius corporis erat
forma, vel quæ ex viribus corporis operaba-
tur, & erat inferior portio, ut videlicet pati
Deus secundum humanitatem posset. Nam
nisi gloriam animæ Christi Deus cohibuisset,
ex corpore gloriosissimum reddidisset, & ani-
mæ beatam planissimè, nec posuisset vni-
onem creaturæ humanitatem illam ne mini-
ma quidem ex parte offendere. O admiranda
atque adoranda Dei nostri mysteria! O beni-
gnitatem omnibus Angelis & hominibus
predicandam! Porro autem gratiæ Christi
effectus hic erat, ut non solum ipse Deo Patri
esset suprà quam dicti potest acceptissimus,
atque omnes eius actiones & opera gratissi-
ma, sed ut per ipsum, per eius actiones omnes
& opera in omni gratia deriuaretur, omnes
virtutes, omnia dona omnibus communicarentur,
æternam gloriam tandem per ipsum
omnes consequerentur, quorumquæ eius do-
stinam recipere, & illi obtemperarent: fa-

ctus est enim omnibus obtemperantibus sibi
causa salutis æternæ. Christus enim omnia in
omnibus adimpletur, totus scilicet in mem-
bris, non tamen singulis, ne nulla sit diuer-
tas meritum. Itaque cum sibi nec gratiam
meritis sit Christus, nec gloriam, nec virtu-
tes, nec dona (quæ omnia Dei beneficio per
vnionem hypostaticam accepit) sed corporis
tantum glorificationem, nominis exaltatio-
nem, resurrectionem à mortuis, &c. nobis
tamen & illa, & hæc meruit copiosissimè at-
que efficacissimè. Sed copiosam animaduerte
Christi IESV redemptionem, à primo vsque
momento conceptionis in Mariæ Virginis
matris vero, & sibi, & nobis omnia prome-
ritus est futuræ passionis & mortis, vitæ suæ,
omnium operum applicatione ad Dei Patris
gloriam maiorem: idem tora vita, idem pas-
sione & morte consummavit. Vidit Christus
in Verbo & diuina sua essentia habitualiter
omnia quæ sibi & Patri erant possibilia: vidit
per species creatas Christi anima quæ erant
omnia, quæ fuerant, quæ erant futura, sciuit
quænam essent credituri, & fidem operibus
essent expressuri, quænam à fide defecturi, qui
erant in gratia perseveraturi, qui non; deni-
que qui saluandi essent, & qui damnandi, of-
ferebat vitam suam, passionem & mortem
pro omnibus quidem sufficienter, efficaciter
pro solis prædestinatis. Nam cum omnia ha-
beret in numero, hos tamen præter ceteros
ab æternitate, atque in æternitatem dilectos
habebat. Adhæc erat Christus supra omnem
vel hominum, vel Angelorum captum om-
nium virtutum excellentijs ornatissimus, quod
faciebat Dei persona, vnio hypostatica, gratia
eius summa & gloria: vnde rursus illud fie-
bat, ut nec fidem haberet nec spem; subiecit
enim locum fidei à primo conceptionis mo-
mento excellentissima Dei, & earum rerum
omnium quæ fide continentur, visio, spem
excluserat Dei præsens fructus beatissimus: ta-
men essent nonnulla quæ ex dispensatione
carnis expectabat, nondum possidebat Chri-
stus. Contemplare in Christo patientem non
solum quæ dixi omnia, sed charitatem immen-
sam, fortitudinem, magnanimitatem, patienti-
am, humilitatem, sapientiam, summas alias,
excellentiissimasque virtutes. Hæc autem omnia
ita essent, & omni ex parte esset ille homo
consummatissimus, profecerat tamē sapientia,
etate, gratia apud Deum & homines: didicerat
ex his quæ passus est obedientia. Planè Chri-
stus

flus IESVS progressum habuit in ætate, & in exercitio atque usu virtutum ac donorum quæ acceperat: utebatur naturalibus bonis, intellectu agente ac potestatis, & voluntate: ea exercebat quæ vel à naturali facultate, vel à supernaturali proficisci poterant & debebant, iuxta legationem & mandatum quod à patre acceperat: ita dicitur verè profecisse, non solum apud homines, qui videbant maiora in dies Christum opera, & illustriora designare, sed etiã apud Deum. Illæ enim Christi actiones verus erat apud Deum profectus, sine quibus ad finem redemptionis humanæ veniendum non erat: tamen si nullius virtutis, nullius meriti in Christo fiebat accessio, nouum aliquid merendo, fiebat tamen amplior, fiebat copiosior ac cõsummator Christi eadem illa redemptio & meritum. Quid præterea proderit ad meditationem Christi passionis & mortis? Si perfectiones eius consideremus, non solum quas perstrinximus, sed humanitatis naturales, animæ videlicet excellentiam, & corporis, & omnium potentiarum, & sensuum omnium, tum interiorum, tum exteriorum. Harum rerum perfectio etiam si humana specie continebatur, tamen erat longè quàm aliorum omnium hominum eminentior: erant enim illa omnia eius humanitatis, quæ hypostatice erat verbo Dei vnita: erant etiam diuinitatis organa. Quæ diximus hæcenus, ea faciebant vt indignissima atque acerbissima esset passio & mors Christi, ac proinde efficacissima supra quàm vel verbis, vel cogitatione assequi possimus. Sed quid, & à quibus passus est Christus? vbi, & propter quos? Quis fructus eius passionis & mortis? Sustinuit poenas acerbissimas Christus, tum interiores animæ, tum corporis exteriores. Et interiores quidē animæ iam inde postquam conceptus est, doluit enim vehemēter atque assidue de omnibus offensis atque peccatis quæ diuinitatem offenderant, offendeabant, erant offensura. Si enim verè dixit Paulus, vt dixit, Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Quid de Christo IESV nō possumus credere & debemus? Corporis exteriores sustinere incepit, non solum à circumcissione, sed à natiuitate, lachrymis, frigore, egestate: huc adde fugam in Aegyptum, abiectionem & humilitatem vitæ atque obscuritatem, antequam Euangelij prædicationem aggredereetur. Adhæc ignominias, opprobria, cõtumelias: bis tulit illum

sublimem Dæmon per aërem, ter tentauit. Quoties eum voluerunt lapidare Iudæi? quoties manus in eum iniicere? semel etiam sui ciues eum propulerunt, vt præcipitem è montis prærupto darent. Quoties frigus, calorem, famem, sitim sensit? quoties luxur? quoties destitutus est, nec hospitio quisquam est illum dignatus, qui alioqui nō habuit vbi suum caput reclinaret? Postremo quis enumeret poenarum multitudinem quas in passione tota & morte perulit? quis illarum acerbiteram exponere possit? quis mortis infamiam, ignominiam, contumeliam, indignitatem? Sed de his peculiariter suis locis dicendum erit: nūc perstringamus reliqua. A quibus illata passio est & mors? Si nihil aliud, ab hominibus quos ipse, cui illata est, creauerat, quorum substantiam, motum, vitam, bona omnia continenter sustentabat, pro quibus homo factus erat, & mortalis, pro quibus patiebatur, quos summa charitate amplectebatur, quibus vitam sempiternam amarissima morte conciliabat. Hæc indignissima sunt & luctuosa. Verum adde quod à suæ gētis hominibus morte turpissima afficiebatur, ab ijs in quos tot beneficia contulerat, è quibus innumeros egros curauerat, mortuos suscitauerat, quibus cælestem doctrinam benignissimè communicauerat: manus verò illi inferebant terribili latrones gentiles, tum Iudæi, hominum colluies: iradebatur in mortem à discipulo, damnabatur inuidia & malitia Principum, interficiebatur à Præsidis ambitione. At vbi passus, vbi crucifixus est? In celeberrima totius Orientis vrbe, etiam si extra portam, quæ & à se, & Patre præter ceteras electa fuerat, infinitisquæ beneficijs ornata, vbi templum suum Deus esse voluerat, nullum alibi, vbi religionem suam inter mortales vnicè collocauerat. In loco tamen clarissimæ vrbis infami atque contaminato, vbi scilicet homines flagitiosi supplicio afficiebantur, in monte Golgotha, id est Caluariæ, ossibus damnatorum, & caluarijs, & omni immunditia pleno: etiam si illud fortassis verum sit, & ad mysterium referendum, primum hominē ibi magnum illum Adam fuisse sepultum. Contemplantur hoc loco spectaculum indignissimum esse factum Christum IESVM Dei filium Angelis, qui & frequentissimi è cælo conuenerant, vel è cælo morientem Regem suum spectabant, Dæmonum principi Lucifero, gratissimum, & turbæ nequam spirituum, quotquot permittebat

*Tf. 50.
E. 129.
Heb. 5.*

*2. Cor.
11.*

tebat Deus adesse; hominibus, hinc paucis bonis crudelis, illinc multitudini, & hominū facci, Iudeis & Gentilibus opatum. Oculos hic paululum mentis aperi, animaduerte singulorum animos, & affectuum varietatem. Propter quos mortuus est Deus? propter inimicos, omnes videlicet homines, propter eos qui illum supplicijs innumerabilibus, ignominia immensa atque opprobrijs, tandem acerbiſſima morte affecerunt. Erant enim omnes mortales Deo Patri, & Christo eius inimici, & quibus nullus faciebat bonum, nullus facere poterat ex se, ne vnus quidem: pro his omnibus, etiam si non peccassent in similitudinem prauaricationis Adā, id est etiam si nihil peccati actualis addidissent, & tantummodo originale contraxissent, mortuus est Christus. Rurſum pro ijs qui liberati per Christi sanguinem ab originalis peccati lue, tot scelera, tot flagitia in Deū cōmiserāt, cōmittēbāt, erant cōmissuri. Et hæc quidē cōmēdabāt Dei erga homines, & Christi IESV ineffabilem charitatem, non tamen faciebant vt maior non esset passionis indignitas, crudelitas, interficientium ingratitudo atque iniustitia. Quis tandem tam probroſe atque acerbe mortis fructus? Multus, atque per omnem modum maximus. Restituuntur per Christi mortem ruinæ Angelicæ, repletur Paradisus, numerus à Deo ad gloriā caelestem prædestinatorum præstitutus impletur. Hæc vetillima quidem sunt, sed illud simul est indubitatum, multò maiorem esse hominum multitudinem pro quibus mortuus est Christus, qui tamen ex eius morte nullam acceperunt vilitatem, quæ eorum fuit culpa; qui filium Dei IESV M conculcarunt, & sanguinem testamenti pollutum duxerunt, & spiritui gratiæ contumeliam fecerunt. Quot ante Christum homines perierunt? pro his mortuus tamen est Christus. quot eo viuente? pro his passus est Christus. Hinc existit rurſus passionis & mortis maior indignitas, hinc Christi dolor vehementius augebatur: videbat enim innumerabiles homines ex sua morte nullam accepiſſe, vel accepturos esse vilitatem; atque adeò quamplurimos maiorem condemnationem: ex his verò quibus

fructum & salutem sempiternam vel attulerat, vel erat allatura eius mors, quàm multos videbat qui in eius mortem per lethalia peccata vel offenderant identidem, vel erant offensusuri? Hæc faciebant omnia vt maiorem Christus conciperet mœrorem, maiorem dolorem sentiret.

Hæc pro compēdio fat multa, cū tamen nihil satis esse possit ad fructuosam passionis Christi meditationem. Hæc meditaturus animo complectatur: illud verò præcipuè quod primo loco attigimus, quis nam sit qui patitur, qui moritur, si intima cordis pietate imbibamus ac retineamus, singularem fructū ex meditatione passionis & mortis Christi sumus relaturi. Alij alijs adorationibus & præsidijs vtuntur, qua in re singuli abundant in suo sensu, cum humilitate cordis atque simplicitate: illud tamen meminerint, vt vnde Dominus sensum spiritus, ac fructum spiritualem subministrat, ibi se exerceant, nec facile ad alia animum diuertant. Mihi vsuenerit placere, si in meditationibus passionis Christi, sanguinis præcipuè effusionum, quatuor capita meditemur: primum, rei indignitatem infinitam; dum vulnerari à terribis hominibus Dei filium, Deum ipsum omnipotentem conspiciamus: secundum, doloris quē patiebatur homo ille Deus acerbiter: tertium, sanguinis ipsam effusionem, quæ per mortem Christi vitam mihi parit: quartum, si meditemur, quid sacrosancta Mater virgo patiebatur, siue absens ex meditatione, siue præsens ex rerum præſenti contemplatione. Qua in re illud piè credere possumus, quod beneficium tam multi pij homines ac mulieres à Deo sunt consequuti, vt quasi præſentia mysteria passionis ac mortis Christi contemplarentur absentes, id beatissimæ Virgini Dei matri Mariæ non esse negatum. Illud postremo addam, multis prætermiſſis: qui passionē & mortem Christi est meditaturus, ad animi mœrorem, & Christi compaſſionem se comparet, omnem à se volupratem & lētiā abijciat, vt idē in se possit sentire quod in Christo IESV: tū illa duo addat, gratiarū actionē pro singulis Christi doloribus, tū vt per singulos gratiā aliquā à Deo & Christo petat.

MEDI-

Video te, sancte IESV, præterquã quod mortem tuam in cœna Simonis leprosi, in typica cœna, in sacrificio & sacramẽto Eucharistia: tuâ sacrâ repræsentasti, adire nunc acerrimam mortis tuæ repræsentationem, & cõfigere acerbissimè cum morte ante mortem; & ita configere, vt morti aduersum te permittas vires citra mortem maximas. Quid sanis ô mors? quæ est ista tua ferocia tam truculenta? Non sat tibi erit si Deum interficias in cruce, nisi etiam in hortu tam acerbè, tam implacabiliter affligas, & ante mortem necare moliaris? O impia mors, immitis, saua, crudelis, pessima, filia peccati primogenita, quæ tam es peruersa & mala, vt te Deus non fecerit, sed peccatum! Tu heu nimium regnasti. Sed video vnde sit illa atrocitatis tuæ impotentia, in te enim operabatur Dæmon, qui concepta ingenti iracundia, quod suspicaretur sibi tempus libertatis diabolicæ modicum restare, & se immaniolem facit, & te erga innocentem IESVM. Ergone, magne & parue IESV, potens & infirme, tam fuit vehemens & acris illa mortis tuæ repræsentatio, & tuorum cruciatuum, vt ad mortis portam ipsam te adigeret metus & tristitia? Causam nobis obsecro, benigne IESV, explica tui metus & tristitiæ. Obuersabatur ob oculos mentis meæ infinita illa Iudæorum & Gentilium atrocitas in meam vitam, carenæ, vincula, raptationes, colaphi, alapa, spua, vulsiones, cû insanis increpationibus atque irrisionibus coniunctæ & contumelijs, flagella, corona spinea, crucis baiulatio, crucifixio, crucis leuatio, crucis suspendium, mors tandem ipsa, & ea quidem plena omnis dedecoris & ignominia. Simul videbam immensam Iudæorum & Gentilium impietatem, fructum verò ex mea cruce etiã qui in prædestinatione mea erat videbam ingentem, tamen innumerabili hominum multitudini fructû ex ea nullum, atque adeò maiorem sciebam inde à multis acceptum iri condemnationem. Hæc verò omnia vt contemplantur ego clarissimè, & futura esse certissimè sciebam, ita anima mea in magnas angustias conijciebatur, seu tristitia, pauore, & tædio conflictabar; quæ eò erant acriora, quod cum potentijs sensitiuis erant coniuncta, & toti humanitati acerbissima. Itaque eò fuit progressum vt in agoniam ve-

nirem & luctam cum morte, orarem verò factus in agonia prolixius; vnde tanta exstiterit etiam corporis angustia, vt quasi ad mortem properaret natura, in profuuij sudoris sanguinei exastuaret. Audio, sancte IESV, & credo omnia: sed illud cupio doceri, quænam fuerit tanti doloris ratio? & quo pacto anima tua in afflictione fuit, beata cum esset? Probo quod primum fide omnia cõcepisti, ea enim via est ad mysteriorum meorum intelligentiam: igitur ratio tam vehementis metus hæc fuit; natura ipsa hominis, quem ego creavi, facit, vt nihil illi sit morte terribilius; creavi enim hominem inextiminabilem: faciunt ^{Sep. 2.} autem cruciatus si addantur, mortem vt acerbiorẽ, ita horribilem magis. Quod si perfecta natura sit, qualẽ ego habui, ibi verò longè maior est & metus & horror, vt est illa mors magis contra naturam. Hæc fuit ratio tam acris meæ mortis, timoris, & tristitiæ. Volui simul veram esse meam humanitatem docere excellenti exemplo, & mereri apud Patrem vt meis martyribus, & meis Christianis formidabilis ne esset mors & cruciatus: illum enim metum mea infirmitate ego debilitavi, nec patior vt quam vim in me exeruit mors, eam in meos obrineat: atque adeò facio sapenumero vt vel parum, vel etiam nihil sentiantur & mors, & mortis cruciatus. Quod autem anima mea Deû cum prospiceret in suo conspectu semper, dolere, & tristiari, & pauere potuerit, illud fuit mysterium in mea vita mortali perpetuû, vt simul & Deus essem, & homo; passibilis, & impassibilis; mortalis, immortalis; omnipotens, infirmus; beatus, viator. Video, magne IESV, & credo plenissimè: sed nondum satis intelligo. Audi igitur. Anima per actionem intellectus & voluntatis erat beata, quum Deum videret clarè in se, eoque frueretur; atque eum statum in eternitate perpetuò possidebat. Hanc beatitudinem obtinui ego perfectissimè iam inde ab incarnatione mea: suspensus verò fuit illius gloriæ splendor & communicatio in corpus per diuinum miraculum; neque enim aliter compleri potuit humana redemptio per meas passionem & crucem. Itaque tota illa mea gloria anima, etiam si immensa, veluti se colligebat in se, & animam quidem meam faciebat perfectè beatam, eandem tamen vt corpori vnitam,

uitam, & corporis viribus utentem, ira re-
linquebat passibilem, ut ea quæ corpus affli-
gebant, pertingerent ad animam, & ea ipsa, ut
corpus fouebat, pateretur. Quare virtus diui-
na faciebat ut animæ passionibus non corrumpere-
tur eiusdem gloria, sed similiter confer-
uaretur, atque si nullum pateretur detrimen-
tum. Sis benedictus, Domine IESV, illumi-
nasti cor meum: ex eodem igitur miraculo
nascebat quod sic orares: neque enim ita
orasses, si anima tua, cum beata esset, non sen-
sisset tamē corporis passiones, & illas tu non
assumpsisses. Ut operabatur ergo anima tua
per potentias, iuxta quod erat simul passibi-
lis, ut fugiebat ac timebat passiones, ita ora-
bat, ac vehementer orabat: verum ut erat ea-
dem beata, atque iuxta inferiorem partem
rationi perfectē subiecta, simpliciter non ora-
bat, sed sub conditione; sciebat enim quod
perebat non esse impetrandum. Mysterium
igitur hoc erat: dolebat anima, tristabatur, ti-
mebat, cum quo erat coniunctum ut peteret
liberari. O Christe IESV, quod ex hoc tuo
metu, & oratione, & agonia, & sudore proue-
nerunt nobis diuina emolumenta! Iam pri-
mum intelligimus quā tibi fuerit acerba
passio tua & mors, quum illius cogitatio tan-
tam tibi attulerit afflictionem. Assumpsisti
præterea illū mortis & suppliciorum metum,
ut remiseris, & stupiditatem naturæ scire-
mus nobis esse fugiendam, ac timendam, se-
cundum rationis rectā iudiciū, unde & ma-
la per te auerteremus: nec propterea debere
nos de statu mentis nostræ & spiritus decide-
re. Illud verò singulare fuit tuū beneficium,
quod per tuum metū nostris timoribus pro-
uidisti, etiam naturalibus, ne nobis essent tam

molesti, quā fuissent futuri. Orare verò do-
cuiisti perfectissimē, & perseveranter; quod
ter orasti & eādem de re, & de ea re quā scie-
bas te non esse impetraturum, ut magnum
affectum nos afferremus ad orationem, ma-
gnū desiderium & constans; deinde ut Dei
voluntatem nostris orationibus pro regula
poneremus, in ijs quidem quæ ad salutē ani-
mæ necessaria non sunt, semper omni ex par-
te, siue Deus det quæ postulamus, siue non
det, siue statim concedat, siue non statim; siue
aliter quā nos petimus tribuat, siue aliud
det: in rebus verò ad salutem necessarijs, rei
magnitudinem & modum ad Dei voluntate-
tem referamus: denique omnia ita peramus,
ut voluit Deus à se peti. Quod autem in ago-
niam venisti orans, quod prolixius orasti,
quod sudasti sanguineum sudorem ad terram
usque decurrentem, quæ corda non moueat
Deus enim illud supplicium patiebaris; & pro
quibus? pro abiectissimis atque indignissimis.
Quis porro inde non moueatur ad deuotio-
nem orationi adiungendam, & acrem con-
tritionem & humilem: um ad plenitudinem
orationis, & prolixitatem, si non verborum,
certē pietatis? Quis non nitatur ita orare,
ut sensus etiam ipse ex orationis contentione
& deuotione variē afficiatur, animo quidem
semper, corpore etiam frequenter? Doce nos,
benigne IESV, huiusmodi rationem orandi
exercere, ut oremus vero spiritu & vera men-
te, & des vires tuas, quibus perfectē orare Pa-
trem, & te, & Spiritum sanctum possimus;
per tuæ huius orationis virtutem, & earum
afflictionum quas in hac oratione perpeffus
es, ut vigeat in animis nostris vis tua diuina.
Amen.

DE IVDÆ PRODITIONE.

Veniunt ad hortum armati.

EISDEM CAPP.

In lxxx. imaginem adnotatiuncula.

lxxx.

108.

A. Accedit ad IESVM Iudas, osculatur eum: re-
spondet ei benigne IESVS: nihil milites mo-
uere audent: rediit ille ad cohortem.

B. Procedens IESVS interrogat, Quem queritis?
C. Solo verbo Iudam, militesque resupinos prostermit
omnes.

MATTH.